

обґрунтованих управлінських рішень;

$ПІ$ – прогнозний середній розмір недоотриманого прибутку внаслідок прийняття недостатньо обґрунтованих управлінських рішень у розрахунку на одне таке рішення після впровадження на підприємстві інноваційних інформаційних технологій.

Подібним чином можна обчислити також й інші види економічного ефекту від впровадження нових інформаційних технологій, а саме: ефект від пришвидшення прийняття управлінських рішень та ефект від зменшення витрат на прийняття управлінських рішень. У першому випадку потрібно у формулі замість показників B_0, B_1 взяти показники часток запізнілих прийнятих рішень, а замість $П_0, П_1$ – розміри втрат від прийняття управлінських рішень із запізненням відповідно до і після впровадження на підприємстві інноваційних інформаційних технологій. У другому випадку величину економічного ефекту можна обчислити як добуток кількості прийнятих управлінських рішень на різницю між витратами на прийняття одного рішення відповідно до і після впровадження на машинобудівному підприємстві інноваційних інформаційних технологій [7].

Висновки. Реалізація заходів щодо впровадження на машинобудівному підприємстві інноваційних інформаційних технологій потребує попереднього ретельного обчислення економічних результатів такого впровадження з подальшим їх зіставленням з розміром потрібних інвестицій для здійснення таких заходів.

Оцінюючи вплив нових інформаційних технологій на ефективність прийняття управлінських рішень, необхідно враховувати кожну з цих складових та проводити обчислення окремо за кожного з них.

Запропоновані у цій статті методичні рекомендації можуть бути використані у практиці роботи будь-якого машинобудівного підприємства при здійсненні обґрунтування доцільності впровадження на ньому нових інформаційних технологій та порівнянні різних варіантів таких технологій.

Література

1. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : [навч. посібник] / Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. – Львів : НУ "Львівська політехніка", 2003. – 658 с.
2. Мельник Л.Г. Экономика информации и информационные системы предприятия / Мельник Л.Г., Ильяшенко С.Н., Касьяненко В.А. – Сумы, 2004. – 264 с.
3. Матвієнко О.В. Основи інформаційного менеджменту / Матвієнко О.В. – К. : Либідь, 2004. – 264 с.
4. Закупень Т.В. Об информационном обеспечении управленческой деятельности госструктур / Закупень Т.В. // Научно-техническая информация. Сер. 1. – 1997. – № 8. – С. 12-18.
5. Твердохліб Н.Г. Інформаційне забезпечення менеджменту / Твердохліб Н.Г. – К., 2000.
6. Князь С.В. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності підприємства: сутність поняття і особливості оцінювання / Князь С.В., Георгіаді Н.Г. // Вісник НУ "Львівська політехніка". – Львів : НУ "Львівська політехніка", 2005. – С. 302-309.
7. Годин В.В. Информационное обеспечение управленческой деятельности : [учебн.] / Годин В.В., Корнеев И.К. – М., 2001. – 126 с.

Надійшла 15.08.2010

УДК 339.5: 658.0:336

К. Ю. КВАТЕРНЮК
Хмельницький національний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті обґрунтовано сутність фінансового забезпечення підприємств на основі аналізу існуючих теоретичних підходів та трактування. Розглянуто структуру механізму фінансового забезпечення ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємств та визначено базові принципи його побудови.

The article substantiates the essence of financial companies based on analysis of existing theoretical approaches and interpretations. The structure of an effective financial mechanism of foreign trade enterprises and defined the basic principles of its construction.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, фінансове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, фінансові інструменти, фінансові методи, фінансові важелі, механізм фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Постановка проблеми. Характерною тенденцією сучасного економічного розвитку стає інтенсифікація зовнішньоекономічної діяльності, яка набуває дедалі більшої вагомості серед усіх складових господарської діяльності українських підприємств та організацій. За таких умов закономірним стає розгляд зовнішньоекономічної діяльності як особливого фактору ефективності господарських операцій як в

масштабах усієї країни, так і на рівні підприємств.

Розвиток зовнішньоекономічних операцій, що виражається в появі нових форм економічного, виробничого та науково-технічного співробітництва з партнерами з інших країн, веде до необхідності формування адекватного механізму забезпечення їх реалізації. Одним із найбільш важливих елементів процесу організації зовнішньоекономічних операцій є фінансове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Фінансове забезпечення розглядається одночасно і як висхідний фактор зовнішньоекономічної діяльності і як результуючий показник її ефективності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми забезпечення ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємств знаходяться в центрі уваги багатьох вчених-економістів як класиків, так і сучасників. Питанням формування ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємств присвятили роботи такі вітчизняні та зарубіжні економісти, як Давидов О.Д., Захаров С.Н., Козак Ю.Г., Макогон Ю.В., Максимець О.В., Нижник В.М., Орлов П.А., Хорошковський В.І., Жук М.В., Кіреєв О.П., Кредісов О.І., Афанасьєв М.В., Українська Л.О., Єрмаченко В.Є., Кутідзе Л.С., Теф Г.Р., Кругман П., Обстфельд М., Шлюсарчик Б., Ліндерт П. та ін.

Теоретичні положення у сфері фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності сформульовано такими відомими вченими-економістами, як: Базилевич В.Д., Бланк І.А., Мочерний В.С., Кириченко О.А., Лютий І.О., Ареф'єва О.В., Білик М.Д., Пластун В.Л., Руденко Л.В., Радіонова В.М., Романенко О.Р., Павлова Л.М., Філімонов О.С., Кредісов А.І., Райзенберг Б.А., Поддєрьогін А.М., Дробозіна Л.А., Кірейцев Г.Г., Опарін В.М., Москаль О.І., Хілл Ч.У., Болл Д.А., Сінки Дж. Ф., Маршалл Дж. Ф. та ін.

Разом з тим, слід зазначити, що в економічній літературі ще недостатньо досліджені аспекти фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств, а в Україні практично відсутні комплексні дослідження, присвячені цьому питанню. Оскільки відбувається утвердження зовнішньоекономічної діяльності як імперативу сучасної економіки, виникає необхідність вивчення концептуальних засад теорії і практики фінансового забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Мета статті. Отже, недостатність розкриття окреслених питань з обраної тематики дослідження у підсумку і визначають головну мету даної роботи, спрямовану, насамперед, на узагальнення сутності фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств та визначення її компонентного змісту.

Основний матеріал дослідження. Ефективна зовнішньоекономічна діяльність підприємств сприяє повній реалізації їх експортного потенціалу, підвищенню конкурентоспроможності товарів на світових ринках, формуванню раціональної структури експорту й імпорту, залученню іноземних інвестицій на взаємовигідних умовах, забезпеченню фінансової стійкості підприємств. Самостійність у виборі дій та прийнятті рішень підприємств посилює їх зацікавленість в зовнішньоекономічній діяльності та підвищенні її ефективності. Разом з тим, ефективна зовнішньоекономічна діяльність підприємств потребує відповідної системи матеріального, фінансового, інформаційного та організаційно-правового забезпечення усіх її напрямків [12].

Визначаючи концептуальні основи будь-якого поняття, насамперед, слід виходити із гносеології термінів, які його складають. Так зміст поняття «фінансове забезпечення діяльності підприємства» у широкому розумінні узагальнює сукупність заходів та умов, що сприяють сталому розвитку підприємства шляхом покриття витрат підприємства фінансовими ресурсами залежно від розміру виробництва та фінансового становища [2]. Разом з тим, в більш вузькому розумінні, фінансове забезпечення – це сукупність конкретних форм та методів залучення та використання ресурсів.

Щоб сформулювати авторський підхід до трактування поняття фінансове забезпечення і визначити місце фінансового забезпечення в організації ЗЕД, проаналізуємо основні, з нашої точки зору, наявні тенденції в цій області.

Отже, дослідивши сутність фінансового забезпечення та проаналізувавши різні точки зору щодо його визначення, пропонуємо окреслити концептуальні основи фінансового забезпечення ЗЕД:

- а) система фінансування, яка полягає у формуванні грошових фондів достатніх для ефективної ЗЕД;
- б) оптимальне поєднання різних елементів (за джерелами) фінансового забезпечення суб'єктів ЗЕД;
- в) ефективне використання фінансових ресурсів за пріоритетними напрямками розвитку ЗЕД;
- г) організація розрахункових відносин, що відповідають критерію взаємної оптимальності для сторін зовнішньоекономічної угоди;
- г) збільшення можливостей застосування інноваційних фінансових інструментів забезпечення ЗЕД за рахунок поступового розширення їх кількості та якості.

Ми поділяємо позицію багатьох науковців, що фінансове забезпечення – це метод фінансового механізму, з допомогою якого формують і використовують фонди коштів і який характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти економічного розвитку.

Тому, узагальнивши наявний матеріал і точки зору різних авторів, їх переваги та недоліки, специфіку зовнішньоекономічної сфери, нами було дано визначення механізму фінансового забезпечення

зовнішньоекономічної діяльності підприємств як сукупності форм, методів, інструментів, способів організації фінансових відносин із формування достатніх обсягів фінансових ресурсів та їх ефективного розподілу для забезпечення реалізації ЗЕД, а також досягнення кількісних та якісних параметрів структуризації грошових потоків зовнішньоекономічної діяльності підприємств, що відповідають умовам оцінки її ефективності.

Таблиця 1

Наукові думки стосовно визначення поняття «фінансове забезпечення»

| Автор | Визначення |
|----------------------------------|--|
| С.І. Юрій [15] | Фінансове забезпечення – це формування цільових грошових фондів у достатньому розмірі та їх ефективне використання. Автори виділяють п'ять елементів фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, а саме: самофінансування (відшкодування витрат на основну діяльність та їх розвиток за рахунок власних джерел); кредитування; бюджетне фінансування; оренда; інвестування |
| В.М. Опарін [6] | Фінансове забезпечення "реалізується на основі відповідної системи фінансування, яке може здійснюватись через самофінансування, кредитування та зовнішнє фінансування" (надання суб'єктам на безповоротній і безоплатній основі) |
| О.І. Москаль [5, с. 6-7] | Механізм фінансового забезпечення – це сукупність економічних відносин, що виникають з приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів та організаційно-управлінських принципів, методів і форм їх впливу на соціально-економічну життєдіяльність територіальних одиниць та господарських суб'єктів. Фінансове забезпечення реалізується через систему фінансування, що може здійснюватись в трьох формах: самофінансування, кредитування і безповоротне фінансування з бюджету |
| О.Р. Романенко [11, с.18] | Фінансове забезпечення – це покриття витрат за рахунок фінансових ресурсів, що акумулюються суб'єктами господарювання і державою. Формами фінансового забезпечення є самофінансування, кредитування й державне фінансування, а інструментами механізму фінансового забезпечення – склад і структура його джерел |
| М.М. Забаштанський [3, с. 69] | Під політикою фінансового забезпечення підприємств слід розуміти особливу діяльність щодо визначення сукупності форм, методів, інструментів, способів організації фінансових відносин з формування та розподілу фінансових ресурсів, оцінки її впливу на фінансовий стан та реалізації обраної фінансової стратегії розвитку підприємства |
| А.М. Ковальова [14, с. 39-41] | Розглядає фінансове забезпечення діяльності підприємства з позиції фінансового механізму і зазначає, що "функція забезпечення підприємства грошовими засобами тісно пов'язана з розподільчою функцією фінансів, яка здійснюється за допомогою фінансового механізму" |
| В.М. Радіонова [13, с. 35-42] | Під фінансовим забезпеченням розуміє покриття витрат за рахунок фінансових ресурсів, що акумулюються суб'єктами господарювання і державою. Формами фінансового забезпечення виділяє самофінансування, кредитування й державне фінансування, а інструментами механізму фінансового забезпечення – склад і структуру його джерел |
| Л.І. Зятковська [3, с. 150] | Фінансове забезпечення діяльності підприємств передбачає формування й використання фінансових ресурсів для задоволення потреб суб'єкта господарювання, регламентованих відповідними нормативними актами, які визначають способи їх мобілізації, розподілу й використання на всіх рівнях господарського управління |
| Л.М. Павлова [8, с. 110] | Фінансове забезпечення підприємства – це управління капіталом, діяльність із його залучення, розміщення та використання. Фінансове забезпечення розглядається з точки зору реалізації принципів самокупності та самофінансування |

Механізм фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств покликаний забезпечити високий рівень фінансової самодостатності кожного суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності; фінансову самостійність, яка проявляється у можливості здійснення контролю над своїми фінансовими ресурсами, спроможності їх залучити; фінансову стабільність і стійкість, які передбачають надійність всіх елементів фінансової системи, створення гарантій їх підприємницької діяльності заради стримування впливу дестабілізуючих факторів; розрахункову дисципліну за виконанням зовнішньоторговельних угод та виконання грошових зобов'язань у відповідній формі та у визначені строки, на основі дотримання діючих норм національного законодавства і міжнародних банківських правил та звичаїв; здатність до розвитку на основі інноваційних стратегій, здійснення постійної модернізації виробництва, ефективної інвестиційної та інноваційної політики.

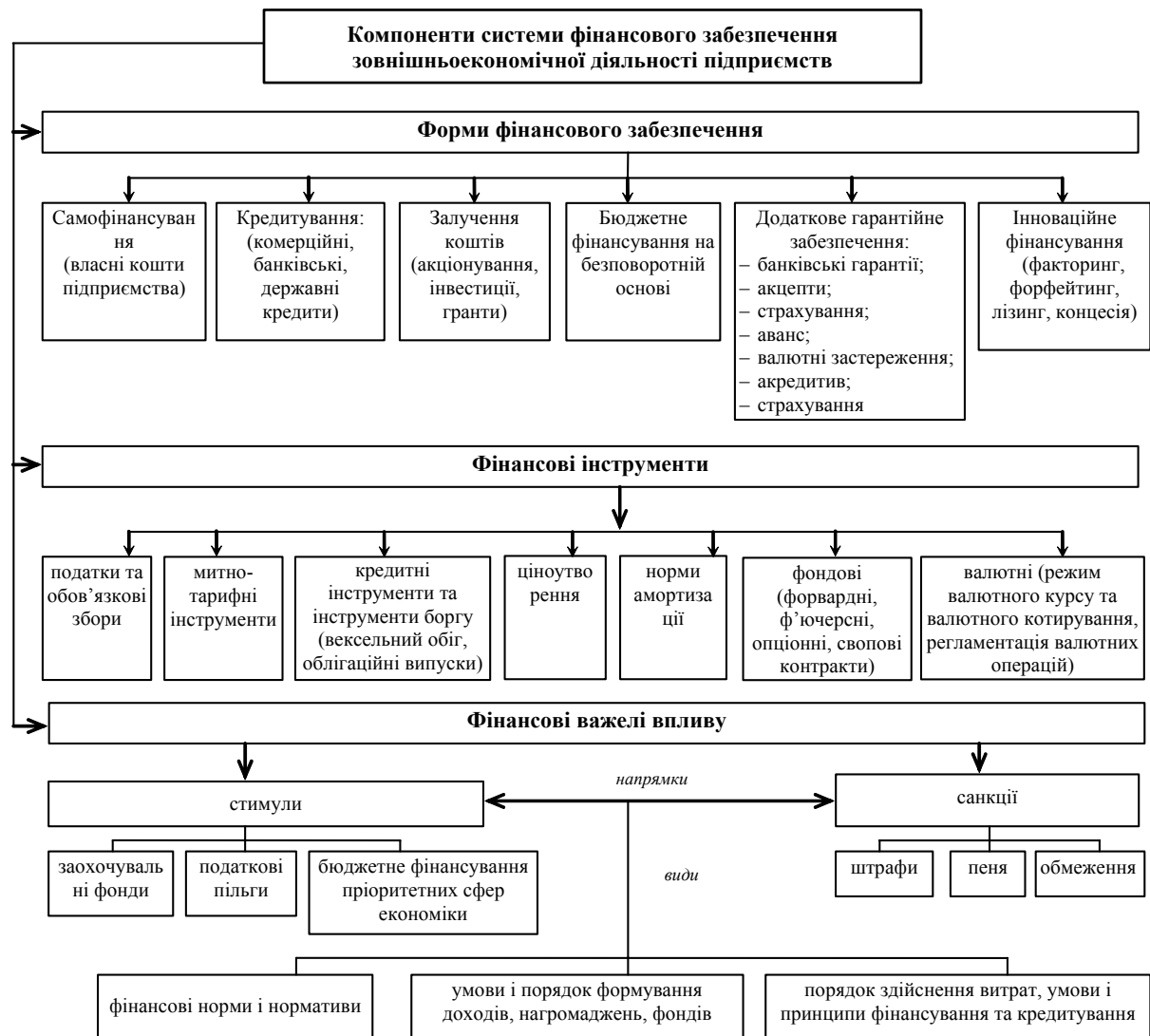


Рис. 1. Структура системи фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Організація фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств повинна опиратись на базові принципи:

- 1) системність – формування та розподіл фінансових ресурсів зовнішньоекономічної діяльності підприємств повинні здійснюватись з урахуванням всіх завдань стратегічного розвитку, в тому числі виробничої, технічної, соціальної систем підприємств та їх зворотного впливу на фінансове забезпечення;
- 2) єдність дій – розробка та реалізація фінансового забезпечення повинна поєднувати зусилля, інтереси всіх структур, які здійснюють виробничий, технічний і соціальний розвиток підприємства;
- 3) диференціація джерел фінансового забезпечення – формування фінансових ресурсів повинно здійснюватись з залученням різних джерел, що дозволить впливати на їх вартість та рівень ризику;
- 4) підпорядкованість визначеним цілям – діяльність структур, які відповідають за формування, розподіл та використання фінансових ресурсів, повинна бути узгоджена та координована з усіма службами підприємств, поєднуючи інтереси всіх зацікавлених сторін;
- 5) ефективність – раціональне й економічне використання коштів полягає в досягненні максимального ефекту за мінімальних витрат, що повинно забезпечувати стабільну прибуткову зовнішньоекономічну діяльність підприємства;
- 6) оптимальність – розробка політики фінансового забезпечення повинна опиратись на використання сучасних методів планування, контролю, аналізу, багатоваріантних розрахунків.

Таким чином, фінансове забезпечення реалізується за допомогою фінансового механізму, що має складну багаторівневу структуру [1]. Використовуючи системний підхід до компонентного змісту механізму фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, можливо представити його як сукупність таких елементів: фінансові методи, фінансові інструменти та фінансові важелі. Механізм фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств передбачає формування та використання фінансових ресурсів на основі оптимізації співвідношення всіх його форм та засобом впливу фінансових

важелів і інструментів дає змогу створити такі обсяги фінансових ресурсів господарської діяльності, від яких підприємство мало б змогу функціонувати не лише безбитково, але і підвищувати рівень ефективності зовнішньоекономічної діяльності та зміцнювати позиції на зарубіжних ринках.

На практиці фінансове забезпечення діяльності підприємств, як правило, проводиться за рахунок самофінансування та кредитування, що в умовах глобальної фінансової кризи значно звужує можливості підприємств щодо зростання ефективності зовнішньоекономічної діяльності чи, навіть, до збереження її на попередньому рівні. Разом з тим, розвиток самих фінансових механізмів значно розширює можливості забезпечення зовнішньоекономічної діяльності засобом інноваційних форм отримання фінансових ресурсів. Так, зокрема, практикою доведена необхідність використання додаткового гарантійного забезпечення, що обумовлено розтягненістю процесу розрахунків у часі, ризиковим характером ЗЕД. Воно може виступати в різних формах і призначене як для доповнення існуючих форм фінансового забезпечення, так і для їх заміни в окремих випадках. Це дає можливість розширити класифікацію форм фінансового забезпечення розрахункових відносин у ЗЕД підприємств інструментами додаткового гарантійного забезпечення.

Отже, по-перше, механізм фінансового забезпечення – це складна система, яка дозволяє ефективно формувати та використовувати фінансові ресурси підприємств. По-друге, це механізм, який дозволяє розв'язувати практично всі проблеми розвитку, але слід враховувати, що роль фінансів у відносинах розподілу вторинна і основне регулювання здійснюється у сфері виробництва.

Висновки. Таким чином, при всій значущості існуючих форм фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств, механізми їх практичного використання залишаються недостатньо розкритими, особливо якщо говорити про їх розгляд в комплексі та системній взаємодії окремих складових елементів. До того ж, існують деякі недоліки, які не дозволяють активно використовувати окремі дослідження саме в практиці зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств. Що і обумовлює необхідність проведення подальших досліджень практичного використання механізмів фінансового забезпечення ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Таким чином, взявши до уваги проведений теоретичний аналіз, нами було уточнено поняття «механізм фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства» шляхом ретроспективного аналізу і розмежування існуючих уявлень про сутність фінансового забезпечення діяльності підприємства та фінансового механізму. Новизна такого уточнення полягає в чіткому розмежуванні понять «фінансове забезпечення» та «фінансовий механізм забезпечення» в контексті ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Література

1. Азаренкова Г.М. Фінансові ресурси та фінансові потоки (теоретичний аналіз) : [монографія]. / Г.М. Лазаренкова – Харків : ПП Яковлева, 2003. – 103 с.
2. Дікань Л.В. Фінансове забезпечення діяльності підприємства: сутність та джерела / Л.В. Дікань, Ю.О. Голуб // Економіка розвитку. – 2007. – № 3 (43). – С. 65–68.
3. Забаштанський М. М. Роль фінансового забезпечення в функціонуванні підприємств комунального господарства / М. М. Забаштанський // Підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів в умовах трансформаційних змін в економіці України : збірник матеріалів круглого столу / [за ред. Л. О. Коваленко]. – Чернігів : РВК „Деснянська правда”, 2006. – С. 68–74.
4. Зятковська Л.І. Методологічні засади фінансового забезпечення підприємств / Л.І. Зятковська // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 148-155.
5. Козій І.С. Місце і значення фінансового забезпечення в структурі фінансового механізму / І.С. Козій // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.9. – С. 223-229.
6. Москаль О.І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області) : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. / О.І. Москаль – Київ, 2001. – 16 с.
7. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) : [навч. посіб.]. / В.М. Опарін – [2-е вид. доп. і перероб.]. – К. : КНЕУ, 2002. – 240 с.
8. Павлова Л.Н. Финансовый менеджмент : [учебник для вузов.] / Л.Н. Павлова – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 269 с.
9. Павлюк О.О. Вплив економічного середовища на формування та розвиток механізму зовнішньоекономічної діяльності фірми / О.О. Павлюк // Зб. Наук. праць. – К. : Ін-т світової економіки та міжнар. відносин НАНУ. - 2000. Вип. 25. – С. 65-70.
10. Пластун В.Л. Фінансове забезпечення розрахункових відносин у зовнішньоекономічній діяльності підприємств : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. екон. наук. / В.Л. Пластун – Суми. 2005.
11. Романенко О.Р. Фінанси : [підручник]. / О.Р. Романенко – К. : Центр навч. літ-ри, 2004. – 312 с.
12. Україна на шляху до європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору :

[монографія / за заг. ред. В.М. Нижника.] – Хмельницький : ХНУ, 2008. – 307 с.

13. Финансы / [В.М. Родионова, В.Я. Вавилов, Л.И. Гончаренко и др.]; под ред. В.М. Родионовой. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 432 с.

14. Финансы : [учебн. пособ. / под ред. А.М. Ковалевой.] – М. : Финансы и статистика, 1998. – С. 39-41.

15. Финанси: вишкіл студії : [навч. посіб. / за ред. С.І. Юрія]. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 357 с.

Надійшла 15.08.2010

УДК 65.018:338.242

І. В. НИЖНИК

Хмельницький національний університет

ВЗАЄМОДІЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Визначено основні елементи механізму підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств та запропоновано напрями їх взаємодії для досягнення конкурентних переваг.

The key elements of the mechanism of increasing the competitiveness of manufacturing enterprises were defined. The directions for cooperation of these key elements to archive competitive benefits were suggested.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентні переваги, машинобудівні підприємства.

Вступ. Конкурентні переваги – це здатність підприємства швидше і легше адаптуватися до змін кон'юнктури ринку, запропонувати нові товари раніше за своїх конкурентів. Внаслідок цього час стає одним із вирішальних аспектів досяжності конкурентних переваг і змушує підприємства динамічно і швидко діяти та реагувати на потреби і зміни в оточуючому середовищі. Для зменшення часу в досягненні конкурентних переваг підприємствам машинобудування необхідний механізм підвищення конкурентоспроможності, який би включав основні елементи: принципи, економічні методи, економічні важелі, нормативне, правове, інформаційне забезпечення. Досягнення конкурентних переваг підприємства, окрім цього, базується на вирішенні проблем фінансування і пошуку джерел створення конкурентних переваг, оцінці ступеня стійкості конкурентних переваг та відтворення конкурентних переваг в цілому.

Аналіз останніх досліджень. Значна увага дослідженню вищезазначених проблем приділена у працях зарубіжних та вітчизняних вчених : М. Мескона, М. Альберта, Ф. Хедоурі, М. Портера [2], Д. Хаймана, Г. Азоєва [1], Р. Фатхутдінова [3], Ю. Іванова, Юданов А [5], В. Шинкаренка [4] та багатьох інших науковців. Всі вони у тій чи іншій мірі звертали увагу на необхідність створення сучасного механізму підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств у досягненні їх конкурентних переваг.

Постановка задачі. Основним завданням у підвищенні рівня конкурентоспроможності підприємств машинобудування є створення дієвого механізму забезпечення конкурентних переваг, який за допомогою визначених принципів, методів, важелів та певного забезпечення дозволяє підприємствам утримувати достатній рівень конкурентоспроможності як продукції, так і персоналу та інших важливих аспектів.

Основний матеріал дослідження. Одним із елементів механізму підвищення конкурентоспроможності у забезпеченні конкурентних переваг машинобудівних підприємств є відтворення конкурентних переваг персоналу підприємства, підготовка кадрів, їх перепідготовка, ступінь компетентності та кваліфікації кадрів (рис. 1). Дана схема забезпечення конкурентних переваг персоналу підприємства включає як пошук потрібного фахівця, його прийом на роботу, так і надання можливостей підвищення кваліфікації кадрів.

Окрім того, механізм підвищення конкурентоспроможності виступає як основна складова у забезпеченні конкурентних переваг машинобудівних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках (рис. 2).

Як бачимо механізм підвищення конкурентоспроможності підприємства активно має взаємодіяти з державним механізмом підтримки вітчизняного товаровиробника, кредитним, управлінським, ринковим, фінансовим, правовим механізмами, а також ціновим механізмом попиту і пропозиції, механізмом інвестиційного забезпечення та податковим механізмом стимулювання якості та інвестиційності продукції.

Важливим механізмом, який впливає на механізм підвищення конкурентоспроможності підприємства, є державний механізм підтримки вітчизняного товаровиробника, який визначає політику держави разом антимонопольними та антидемпінговими важелями в напрямку просування товарів підприємств машинобудування як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Не менш важливим є правовий механізм, за допомогою якого визначаються законодавчо встановлені преференції власного виробника, політика держави та взаємовідносини між виробниками і споживачами між роботодавцями та працівниками у соціально-трудоій сфері.